

دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاونت تحقیقات و فناوری
مدیریت امور پژوهشی

بهمن ماه ۱۴۰۳

نشست خبری برای ارائه پیام پژوهشی

فارسی سازی دو آزمون تشخیص و پایش اختلال حافظه پس از

ضربه مغزی؛ گامی در جهت ارتقای مراقبت بیماران

مجری اصلی:

دکتر مهدی شریف الحسینی، مرکز تحقیقات تروما و جراحی سینا

طرح تحقیقاتی با عنوان "اعتباربخشی و بومی سازی دو آزمون GALVESTON ORIENTATION AND AMNESIA TEST و O-Log در ایران" توسط آقای دکتر مهدی

شریف الحسینی عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران به عنوان مجری اصلی اجرا شده و در سال ۱۴۰۳ خاتمه یافته است. این پژوهش ارزشمند توانسته است به ارتقای سطح دانش و سلامت در حوزه آسیب های مغزی کمک نماید. در ادامه خلاصه ای از پیام پژوهش و کاربرد آن در راستای ارتقای سلامت جامعه برای استفاده از ذینفعان توسط مجری محترم به اشتراک گذاشته شده است. امید است این دستاورد بتواند راهگشای توسعه و کاربردی شدن نتایج پژوهش ها باشد.

✍ خود را معرفی کرده و سوابق علمی و اجرایی مرتبط با طرح حاضر را مختصر بیان کنید.

دکتر مهدی شریف الحسینی هستم، پزشک و متخصص علوم اعصاب، و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران در مرکز تحقیقات تروما و پژوهش های جراحی سینا. عمده فعالیت پژوهشی من حول موضوع ضربه مغزی است، به چند دلیل: یکی بروز نسبتا بالای این آسیب در کشور ما به ویژه در میان افراد مولد جامعه؛ دوم آسیب های شناختی ناشی

از ضربه مغزی که در بالین کمتر به آنها توجه می شود، در صورتیکه همین نواقص شناختی، فرد را از بازگشت به زندگی عادی قبلی باز می دارد و باعث مشکلات عدیده ای برای او، خانواده و جامعه می شود؛ سوم هم اهمیت مغز و فرماندهی آن بر بدن و اینکه هرگونه پژوهش منتج به بهبود دانش بشری در این زمینه به طریق اولی در عرصه پزشکی حایز اهمیت خواهد بود.

✍ تیم مجریان و همکاران طرح را همراه با وابستگی سازمانی آنها معرفی فرمایید.

در این پروژه علاوه بر پژوهشگرانی از مرکز تحقیقات تروما و جراحی سینا (دکتر مهگل حسن زاده: دستیار پژوهشی، دکتر ولی الله بایگی: اپیدمیولوژیست)، همکارانی از دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه که محل اجرای طرح بود

(دکتر محمد اقبالی، محمد رحیم خانی و امیرحسین معصومی پور)، و پژوهشگری از دپارتمان روانشناسی دانشگاه موناخ شعبه مالزی (خانم میترا موحد) همکاری داشتند.

✍ مخاطبان نتایج و پیام حاصل از طرح پژوهشی شما چه افراد/گروه هایی هستند؟

- پزشکان اعصاب و جراحان مغز و اعصاب
- پرستاران و تیم‌های ICU/ اورژانس
- پژوهشگران آسیب های توانبخشی
- مدیران نظام سلامت و سیاست‌گذاران درمان تروما

✍ یک عنوان کوتاه، جذاب و قابل فهم برای مخاطبان که نمایانگر پیام اصلی پژوهش شما باشد، بیان کنید.

فارسی سازی دو آزمون تشخیص و پایش اختلال حافظه پس از ضربه مغزی؛ گامی در جهت ارتقای مراقبت بیماران

✍ پیام کلیدی پژوهش شما چیست؟

این مطالعه نسخه فارسی شده و بومی شده آزمون‌های «GOAT» و «O-Log» را در ۱۴۰ بیمار دچار ترومای مغزی خفیف (۱۲-۷۵ سال) بررسی و اعتبارسنجی کرده است. نتایج نشان دادند این ابزارهای فارسی شده از پایایی بالا برخوردارند. این نسخه‌ها به سبب توجه به فرهنگ ایرانی و روان بودن مصاحبه، به عنوان ابزاری استاندارد در پایش جهت‌یابی و اختلال حافظه پس از ضربه مغزی قابل استفاده اند.

✍ پیام پژوهشی خود را در قالب زیر بسط دهید و بیان کنید که "چه کسی"، "چه چیزی"، "چرا" و "کجا"

از نتایج پژوهش شما استفاده می کند.

- اهمیت و نوآوری موضوع

ضربه مغزی شایع است و پیامدهای شناختی مخربی دارد. از آنجا که ابزار معتبر فارسی برای ارزیابی اختلال حافظه پس از تروما در دسترس نبود این پژوهش با ترجمه دقیق، بومی‌سازی فرهنگی و بررسی روان‌سنجی قوی سعی کرد این خلأ را پر کرده و مراقبت‌های بالینی و پژوهش‌های مربوطه را ارتقا دهد.

- مهمترین نتایج طرح به زبان غیر تخصصی
- نسخه فارسی آزمون‌های GOAT و O-Log در ۱۴۰ بیمار ایرانی با دقت و ثبات مناسب اثبات شد. تحلیل‌ها نشان دادند تست‌ها قابلیت تشخیص دقیق و قوی جهت‌یابی و میزان فراموشی پس از آسیب را دارند و برای استفاده پی‌درپی در بیمارستان مناسب و قابل اجرا هستند.
- موارد کاربرد نتایج طرح

- در بخش اورژانس و ICU برای پایش بهبودی بیماران مبتلا به تروما مغزی
- در فرآیند توانبخشی جهت برنامه‌ریزی درمان‌های شناختی
- در تحقیقات علمی فارسی‌زبان برای بررسی عوامل پیش‌بینی‌کننده‌ی طول دوره فراموشی بعد از ضربه
- به‌عنوان ابزاری استاندارد برای آموزش پرستاران و پزشکان
- در سیاستگذاری نظام سلامت برای ایجاد دستورکارهای ملی جهت تشخیص و درمان سریع عوارض شناختی

🔗 دو تأثیر و یا کاربرد اصلی پژوهش شما چیست؟

- تأثیر اول: افزایش دقت تشخیص و پایش اختلال حافظه ناشی از آسیب‌های مغزی با استفاده از نسخه معتبر فارسی آزمون
- تأثیر دوم: تسهیل پژوهش و استانداردسازی ارزیابی ضربه مغزی در ایران، با ابزار روان‌سنجی شده و قابل‌اعتماد

🔗 محدودیت‌های شواهد و نتایج به دست آمده در طرح شما چه بوده است؟

- عدم آزمون در گروه‌های سنی پایین‌تر یا آسیب شدیدتر
- نیاز به مطالعات مقایسه‌ای با ابزارهای بین‌المللی و طولانی‌مدت

🔗 انجام چه پژوهش‌هایی را در ادامه تحقیق خود پیشنهاد می‌دهید که می‌تواند منجر به کاربردی‌تر شدن

نتایج و تأثیر بیشتر یافته‌های شما شود؟

- اعتبارسنجی نسخه فارسی در آسیب متوسط تا شدید مغزی و گروه‌های سنی مختلف

- بررسی حساسیت این آزمون‌ها در طول زمان (پیگیری‌های ۶ و ۱۲ ماهه)
- مقایسه GOAT / O-Log با سایر جهت تعیین بهترین معیار
- توسعه نسخه دیجیتال یا تلفنی با قابلیت استفاده در مناطق دورافتاده
- ارزیابی تأثیر برنامه‌های توانبخشی مبتنی بر نتایج این آزمون‌ها بر بهبود شناختی

آیا ادامه مسیر کاربردی کردن یا اجرای پژوهش‌های آتی، به چه حمایت‌هایی از سمت مسوولین و نهادهای

مرتبط نیاز دارد؟

- تأمین اعتبار مالی برای مطالعات بین‌مرکزی و طولانی‌مدت
- همکاری وزارت بهداشت با بیمارستان‌ها جهت اجرای وسیع‌تر آزمون
- آموزش و گواهی‌نامه برای پرسنل در استفاده صحیح
- حمایت از توسعه نسخه موبایل/وبی
- قابلیت قراردادن در پروتکل‌های درمان تروما

آیا نتایج طرح شما منجر به تغییری در ابعاد اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، بهداشتی، آموزشی، ارزش‌های

دینی یا قوانین سازمان غذا و دارو شده است؟

نتایج این پژوهش می‌تواند قدم مناسبی در بهبود مراقبت‌های سلامت روان و توانبخشی بیماران ضربه مغزی در ایران باشد. به لحاظ بالینی، امکان تشخیص سریع‌تر و دقیق‌تر اختلال حافظه فراهم می‌شود؛ از نظر آموزشی، پرستاران و پزشکان ابزار ارزیابی معیار را فرا می‌گیرند؛ از نظر فرهنگی، نسخه بومی‌شده با حساسیت نسبت به زبان و ارزش‌های اجتماعی ایران تطبیق یافته است.

در صورتی که این طرح منتج به مقاله شده است لینک مقاله (ها) را اعلام کنید.

مقاله منتج از این طرح تحت عنوان Psychometric validation and cultural adaptation of the Persian Galveston orientation and amnesia test and orientation-log for assessing traumatic brain injury در مجله وزین scientific reports که جزو مجلات Q1 گروه نیچر می‌باشد منتشر شده است (<https://www.nature.com/articles/s41598-025-85923-1>).

✍ اگر مخاطبان یا سایر پژوهشگران بخواهند با شما ارتباط برقرار کنند، مسیر ارتباطی شما چیست؟

مرکز تحقیقات تروما و پژوهش های جراحی سینا: ۶۶۷۵۷۰۰۲ (روزهای دوشنبه و چهارشنبه ساعت ۱۲ تا

۱۴)؛ یا ایمیل sharif.mahdi@gmail.com

✍ حداکثر چهار مرجع اصلی استفاده شده در طرح خود را ذکر نمایید:

1. Eghbali, M., Khankeh, H. & Ebadi, A. The importance of early rehabilitation in traumatic brain injury. Nurs. Pract. Today. 7, 84–86 (2020).
2. Fürbringer, Silva, S. C. & Sousa, R. M. C. d. Galveston Orientation Amnesia Test (GOAT). Revista Da Escola De Enfermagem Da USP. 43, 1027–1033 (2009).
3. Levin, H. S., O'Donnell, V. M. & Grossman, R. G. The Galveston Orientation and Amnesia Test. A practical scale to assess cognition after head injury. J. Nerv. Ment. Dis. 167, 675–684 (1979).
4. Novack, T. A., Dowler, R. N., Bush, B. A., Glen, T. & Schneider, J. J. Validity of the orientation log, relative to the Galveston Orientation and Amnesia Test. J. Head Trauma Rehabil. 15, 957–961 (2000).

✍ در خاتمه، اگر توضیح یا نکته دیگری باقی مانده، بیان کنید.

این پژوهش نقطه عطف مهمی در تلفیق روش های روان سنجی و بالینی با واقعیت های فرهنگی ایران است. پیاده سازی عملیاتی، آموزش تیم های بالینی می تواند تضمین کننده اثربخشی آن در ارتقای مراقبت های مربوطه باشد.

شناسنامه خبر

عنوان طرح: اعتباربخشی و بومی سازی آزمون GALVESTON ORIENTATION AND AMNESIA

TEST در ایران

کد طرح: ۴۹۰۸۳

مجری اصلی: دکتر مهدی شریف الحسینی

تاریخ اختتام: ۱۴۰۳/۱۱/۳۰

لینک مقاله: <https://www.nature.com/articles/s41598-025-85923-1>

